

OBČINSKA UPRAVA

GLASILO „KMETSKE ŽUPANSKE ZVEZE“.

Izhaja dvakrat na mesec, ter stane celoletno 6 kron, polletno pa 3 krome.

Dopise je pošiljati uredništvu »Občinska Uprava« v Ljubljani. — Rokopisi se ne vračajo.

Odgovorni urednik:

Dr. Vladislav Pegan.

Naročnino in oglase sprejema upravništvo »Občinske Uprave« v Ljubljani

Cena oglasa je za dvostopno petitno vrsto 20 vinarjev, večkratno inseriranje po dogovoru.

Občinske volitve po novem občinskem volilnem redu.

(Konec.)

III. O volitvi.

61. Iz koliko članov obstoji občinski odbor po novem občinskem redu?

Občinski odbor obstoji v občinah, ki imajo manj kot 100 volilnih upravičencev, iz 9 članov; v občinah, ki imajo 100 do 300 volilnih upravičencev, iz 12, v onih, ki imajo 301 do 600 volilnih upravičencev, iz 18, v onih, ki imajo 601 do 1000 volilnih upravičencev, iz 24, in v občinah, ki imajo nad 1000 volilnih upravičencev, iz 30 članov.

62. Kje so spisani vsi volilni upravičenci skupaj?

V volilnem imeniku tretjega volilnega razreda. Na podlagi tega imenika je torej določeno število občinskih zastopnikov.

63. Kako se razdelijo odborniki in namestniki na posamezne razrede?

Odštevisi odbornike in namestnike, ki jih volijo podobčine, se razdele ostali odborniki in namestniki tako, da pride na vsak volilni razred po ena ko število.

64. Kdo vodi volitev?

Volilna komisija.

65. Kdo je v volilni komisiji?

V volilni komisiji so župan, ali kak občinski svetovalec za predsednika in štirje izvoljivi občani, katere si privzame župan za zaupne može.

66. Ali volijo posamezni volilni razredi vsak posebej?

Ne. Vsi volilni razredi volijo skupno in smejo volilni upravičenci vseh volilnih razredov tekom celega časa, ki je določen za oddajo glasov, izvrševati svojo volilno pravico.

67. Ali smejo biti pri volitvi navzoči tudi zaupniki volilnih upravičencev?

Da. Na željo potezajočih se strank je volitvi pritegniti izmed volilnih upravičencev dva do pet zaupnikov, ki imajo pravico biti navzoči pri volitvi dotlej, da se naznani izid štetja glasov.

68. Kdo imenuje te zaupnike?

Te zaupnike imenujejo potezajoče se stranke pred volitvijo županu, kateri določi primerno število izmed predlagancev, pri čemer pa se ima, kolikor se da, ozirati na vse potezajoče se stranke.

69. Ali imajo ti zaupniki strank kak vpliv na tek volitve?

Ne. Zaupniki strank so zgolj le priče volilnega opravljanja in nimajo nobenega nadaljnjega vpliva na tek volitve.

70. Kdaj se sklone oddajanje glasov?

Ob določeni uri. Vendar se volilci, ki so prišli še pred potekom določene sklepne ure voliti v volilnico ali čakalnico, ki jo je volilna komisija določila za volilce, ali neposredne pred volilnico, ne smejo izključiti od glasovanja.

71. Kaj ima storiti predsednik volilne komisije, predno se pričue z oddajo glasov?

Predsednik ima zbrane volilce opozoriti na §§ 9—11 obč. vol. reda, t. j. na lastnosti, katere so potrebne izvoljencu; dalje razložiti, kako se glasovi oddajajo in štejejo, in volice opomniti, da voli vsak brez kakega drugega samopridnega namena po svoji najboljši vednosti in vesti tako, kakor bo za občino najkoristnejše.

72. Kako se prične glasovanje?

S tem, da oddajo svoje glasovnice člani volilne komisije, nato pa drugi volilci po vrsti, kakor so prišli.

73. S čim se mora izkazati vsak volilec?

S svojo volilno izkaznico, katero pokaže predsedniku. Nato odda zganjeno glasovnico.

74. Ali se voli za razne volilne razrede na enkrat?

Vsak volilec voli za razne volilne razrede (podobčine) na enkrat, vendar pa mora oddati vsako glasovnico posebej in ob enem pokazati dotično volilno izkaznico.

75. Kaj naj se zapiše na glasovnico?

Volilec naj zapiše na glasovnico najprej one voljive osebe, ki jih hoče imeti za odbornike v dotičnem razredu, a le toliko, kolikor odbornikov voli ta razred.

Na tisto glasovnico, a jasno ločeno in razvidno je zapisati tudi one osebe, ki naj bodo za namestnike v tem razredu.

76. Kako, kdaj in kje je oddati glasovnico?

Vsak volilni upravičenec mora priti osebno pred volilno komisijo v predpisanem času in na določen kraj.

Zastopniki in pooblaščenec, smejo voliti le, če izkažejo svojo upravičenost (glej točko 16).

77. Kdo razsoja, če se pokažejo pri oddajanju glasov pomisleki zoper kakega volilca?

Volilna komisija.

78. Kje se zaznamuje, da je volilec oddal svojo glasovnico?

Zaznamuje se:

1. v imeniku volilcev poleg njegovega imena;

2. v glasovalnem zaznamku, v katerega se vpišejo imena volilcev po vrsti, kakor volijo.

79. Kako se zaznamuje, da je za volilnega upravičenca volil zastopnik ali pooblaščenec?

V glasovalnem zaznamku se navede pri imenu volilnega upravičenca tudi ime zastopnika ali pooblaščenca.

80. Kaj stori volilna komisija potem, ko je glasovanje zaključeno?

Izbere glasovnice po posameznih volilnih razredih, preišče, če se ujema število volilcev, vpisanih v glasovalnem zaznamku, s številom oddanih glasovnic, razgrne glasovnice in sešteje glasove.

81. Kako se štejejo glasovi?

Predsednik prečita na posameznih glasovnicah zapisana imena, dva člana volilne komisije pa jih vpisujeta v glasovnik in protiglasovnik, ki jih je voditi za vsak volilni razred (podobčino) posebej.

82. Kako se vpisuje v glasovnik in protiglasovnik?

Tako, da se pri prvem glasu, katerega dobi kdo za odbornika ali namestnika, vpiše njegovo

ime, potem pa pri vsakem nadaljnjem glasu pristavi število 1, 2, 3, itd.

83. Kdaj je glasovnica neveljavna?

Samo če je prazna.

84. Kaj je z glasovnicami, na katerih je preveč ali premalo imen?

Če ima glasovnica več imen nego je v dotičnem volilnem razredu voliti odbornikov in namestnikov, se štejejo prva imena, zadnja, kolikor jih je preveč, se pa ne vpoštevajo.

Glasovnica, na kateri je premalo imen je veljavna.

85. Kaj pa, če je na eni glasovnici zapisano večkrat ime ene in tiste osebe?

Se šteje le za en glas. Če je dotična oseba predlagana za odbornika in namestnika na enkrat, šteje glas le za volitev odbornika.

86. Kaj se zgodi z imeni, pri katerih je dvomljivo, katere osebe so z njimi označene?

Se pri štetju glasov ne vpoštevajo, če jih je volilna komisija spoznala za dvomljive.

87. Kdaj se vrši štetje glasov, ako volitev traja več dni?

Vsak dan takoj, ko je zaključeno glasovanje. Končni uspeh pa se seveda ugotovi in razglasi šele po sklepu volitve.

88. Kdo je izvoljen za odbornika ali namestnika?

V vsakem volilnem razredu veljajo za izvoljene odbornike in namestnike tisti, ki so dobili največ glasov.

Pri enakem številu glasov odloči žreb, koga je šteti za izvoljenega.

89. Kdo vstopi za odbornika ali namestnika, kadar pripade izvolitev takemu, ki nima pravice biti izvoljen, ali takemu, ki se sme po zakonu izvolitvi odreči, ali takemu, ki izvolitve sploh noče sprejeti?

V tem slučaju vstopi za odbornika ali namestnika tisti, ki je v dotičnem volilnem razredu za izvoljenimi odborniki oziroma namestniki dobil največ glasov.

90. Katera izvolitev velja, kadar je kdo izvoljen za odbornika ali namestnika v več volilnih razredih?

Velja izvolitev v višjem volilnem razredu. V nižjem volilnem razredu pa stopi na njegovo mesto tisti, ki je dobil v dotičnem volilnem razredu za odbornika oziroma za namestnika največ glasov.

91. Kje je uvrstiti podobčine kot volilne razrede?

Za najnižje volilne razrede.

92. Katera izvolitev velja, če je kdo izvoljen v več podobčinah?

Velja izvolitev za tisto podobčino, v kateri je dobil največ glasov. Pri enakosti glasov odloči žreb.

93. Kaj pa, če je bil kdo izvoljen v enem volilnem razredu za odbornika, v drugem pa za namestnika?

Velja samo izvolitev za odbornika. Na njegovo mesto kot namestnik pa stopi tisti, ki je dobil v dotičnem volilnem razredu za namestnika največ glasov.

94. Kaj se zgodi, kadar je končana volitev?

Zapisnik o volitvi se sklene in podpiše od vseh članov volilne komisije. Župan shrani vse volilne spise, razglasi izid volitve in ga naznani deželnemu odboru in okrajnemu glavarstvu.

95. Kdaj in kje je uložiti ugovore, da se ni prav volilo?

Take ugovore je vložiti v neprestopni dobi 8 dni po končani volitvi pri županstvu, katero jih predloži deželni vladi v presojo.

IV. O volitvi starešinstva.

96. Kdo odredi volitev starešinstva?

Dosedanji župan ali njegov namestnik s tem, da skliče s posebnim pozivom vse člane novoizvoljenega odbora k tej volitvi.

97. Kako je postopati proti odbornikom, kateri k volitvi starešinstva v napovedanem času sploh ne pridejo, ali pa, predno je končana volitev odidejo, ne da bi se mogli zadostno opravičiti?

Občinski odbor ali pa tudi le en sam občinski odbornik lahko nasvetuje deželnemu odboru, da takim odbornikom naloži globo.

98. Ali se mora volitev starešinstva naznaniti tudi kaki gosposki?

To volitev je pravočasno naznaniti okrajnemu glavarstvu, katero sme k volitvi poslati svojega zastopnika, radi tega je v naznanilu navesti dan in uro volitve.

99. Kdo vodi volitev starešinstva?

Poletih najstarejši odbornik, ki je navzoč. Privzame naj si tudi dva moža izmed zbranih odbornikov.

100. Kdo sme biti izvoljen v starešinstvo?

Samo izvoljeni odborniki, ne pa namestniki.

101. Kateri odborniki pa vendar ne morejo biti izvoljeni v starešinstvo?

V starešinstvo ne morejo priti:

1. Osebe, ki ne stanujejo v občini, ako se tekom enega mesca po volitvi ne preselijo v občino;

2. dvorni, državni, deželni uradniki in uslužbeni, in uradniki in uslužbeni javnih zakladov, dokler so v službi;

3. duhovniki;

4. hkrati dve osebi, ki sta si v sorodu ali svaštvu v prvem in drugem kolenu.

102. Koliko odbornikov mora biti navzočih in kakšna večina glasov je potrebna, da je volitev veljavna?

Tri četrtine vseh odbornikov in nadpolovična večina glasov.

103. Kaj pa če se pri računanju treh četrtin ne dobi celo število, ampak odlomek?

Vzame se prihodnje celo število. Na pr. Obč. odbor šteje 18 odbornikov. $\frac{3}{4}$ od teh je 14 odbornikov.

104. Kaj se zgodi, če se volitev starešinstva vsled nezadostne udeležbe odbornikov ni mogla izvršiti?

V 14 dneh se skliče druga seja občinskega odbora, katera izvoli starešinstvo ne glede na število došlih odbornikov.

105. Kako se voli starešinstvo?

Z glasovnicami.

106. Koga se voli najprej?

Župana.

107. Kaj pa, če pri glasovanju nikdo ne dobi nadpolovične večine?

Se glasuje drugič. Če je tudi drugo glasovanje brezuspešno, se odredi ožja volitev.

108. Kdo pride v ožjo volitev?

Samo tisti dve osebi, ki sta pri drugem glasovanju dobili po največ glasov. Ako je več oseb dobilo enako število glasov, tedaj odloči žreb, kdo pride v ožjo volitev.

109. Kaj se zgodi z glasovnicami, ki se pri ožji volitvi ne glase na enega izmed za ožjo volitev določenih odbornikov?

So neveljavne.

110. Kaj pa, če sta pri ožji volitvi oba odbornika dobila enako glasov?

Odloči žreb.

111. Koga je voliti po končani volitvi župana?

Občinske svetovalce.

112. Kako se izvrši volitev občinskih svetovalcev?

Ravnotako, kakor volitev župana. Če je za popolnitev kakega svetovalskega mesta potrebna ožja volitev, pridejo v poštev tiste osebe, ki so dobile največ glasov za onimi, kateri so bili že izvoljeni z nadpolovično večino. V ožjo volitev se vzame vselej dvakrat toliko odbornikov, kolikor je še praznih svetovalskih mest.

113. Če je za občinskega svetovalca izvoljeni mož v sorodu ali svaštvu z novim županom v prvem ali drugem kolenu, ali obvelja taka volitev?

Ne. Voliti se mora drugega občinskega svetovalca.

114. Kako pa, če sta dve ali več za občinske svetovalce izvoljenih oseb med seboj tako v sorodu ali svaštvu?

V tem slučaju ostane izvoljen tisti, ki je dobil največ glasov; pri enakosti glasov odloča žreb. Za druge se voli znova.

115. Ali se vodi o volitvi starešinstva poseben zapisnik?

O volitvi starešinstva se vodi poseben zapisnik, katerega imajo podpisati vodja te volitve in vsi odborniki. Zapisnik se shrani.

116. Kako je postopati, če je med volilno dobo popolniti mesto župana ali občinskega svetovalca?

Kakor pri volitvi občinskega starešinstva. Razlika je le ta, da tako volitev vodi vselej župan ali pa njegov namestnik (ne najstarejši odbornik) in da izjemni vzrok sorodstva ali svaštva zadeva le novo izvoljene osebe.

117. Ali se je zoper volitev občinskega starešinstva mogoče pritožiti?

Da. Take pritožbe je vlagati pri okrajnem glavarstvu v neodložljivi dobi 8 dni.

O nadaljnem prizivu zoper razsodbo okrajnega glavarstva pa razsoja končno veljavno deželna vlada.

Vabilo na naročbo.

Z današnjo številko zaključujemo V. letnik »Občinske Uprave«. — Če se ozremo nazaj, lahko trdimo z mirno vestjo, da je storil list v polni meri svojo dolžnost in se razvil s pomočjo vele-slavnega deželnega odbora kranjskega tako daleč, da se ni več bati za obstoj.

Vendar pa moramo povdarjati eno: krog naročnikov še vedno ni tako velik, kakor bi list zaslužil zarači svoje velezanimive in poučne vsebine. — Posebno obžalujemo, da niti vsa županstva slovenskih občin niso naročena na »Občinsko Upravo«. — Bodisi to radi nebrižnosti, bodisi — kar je še bolj neopravičeno — iz dozdavnih političnih razlogov — mi ne najdemo povoda za to. Ravno one občine, ki vračajo list, upegnejo biti pouka zelo potrebne.

Ne bomo na dolgo in široko razpravljali o potrebi lista. To smo storili prejšna leta.

Pravimo le: Vsak, kdor se zanima za javno avtonomno upravo, naj bo naš naročnik, ker toliko poučnega gradiva ne dobi v nobenem drugem listu; in naročnina 6 K na leto za list, ki izide v 24. številkah (t. j. dvakrat na mesec) na veliki četvorki po 8 strani — je gotovo zelo nizka!

Kakor doslej — in še večjo pozornost bomo v prihodnjem letu obrnili na rubriko »Vprašanja in odgovori«.

Zagotovljenih imamo več odličnih sotrudnikov iz pravniških krogov, med juristi upravnih uradnikov deželnega odbora in političnih oblastev. — Pripravljenih imamo večje število vrlo poučnih člankov in razprav, važna za županstva in naše kmečko ljudstvo sploh.

Naj zadostuje to — ker smo tega mnenja, da je vsaka nepotrebna hvala odveč: naj nam ostane le tisto priznanje, katero smo uživali doslej!

Vabimo torej vse dosedanje cenjene naročnike, da nam ostanejo zvesti tudi v prihodnje. Prosimo jih pa tudi, naj priporočajo in razširjajo naš list povsod, med znanci, ker le takrat, če bo list podprt v finančijem oziru, se bo moglo od nas zahtevati še več.

Posebno naj bi ne bilo ne enega izobraževalnega društva, sploh nobenega društva ne čitalnice, kjer bi manjkala »Občinska Uprava«.

Danes prosimo tudi in ponovno: Plačajte naročnino pravočasno! — Mi moramo imeti za izdajanje lista sredstva. — Delati ni mogoče brezplačno. — Zato smo že danes priložili listu pošne položnice. Posebno prosimo stare dolžnike: naj poravnajo svoj dolg takoj! Mi moramo izterjati zaostalo naročnino, in zakaj bi naročniki nam in sebi povzročali več dela in več troškov!

Končno vabimo zopet k številnemu pristopanju članov h »Kmetški županski zvezi« in opozarjamo na priložene okrožnice.

Vsem pa želimo srečno novo leto, — našemu narodu pa lepšo bodočnost ravno z ozirom na večjo izobrazbo! **Uredništvo in upravnništvo.**

Ljudsko štetje.

Ni daleč čas, — loči nas le še nekaj dni —, ko se začne zbirati eno izmed najvažnejših — če ne najvažnejše statistično delo v državi: ljudsko štetje.

Mi smo že pisali o tem z ozirom na stališče, katero moramo zavzemati glede narodnosti.

Važnost predmeta pa nam daje povod, da se neposredno pred ljudskim štetjem še enkrat pečamo s tem vprašanjem, ker so to storili tudi vsi drugi listi brez izmeje.

Ne bomo razlagali poslovanja samega, ker je navodila izdala že vsako politično oblastvo in bodo štetje po večini izvrševala ta oblastva po svojih oziroma v ta namen določenih organih. — Pa tudi ondi, kjer bodo izvedla štetje županstva, so dobila ta dovolj navodil.

Opozarjamo le županstva pri tej priliki, ker se to tiče njihovega poslovanja, naj si povodom ljudskega štetja prirede zelo potrebne občinske matice, ker je sedaj najugodnejši čas za to. Občinska matica je neobhodno potrebna županstvu ravno z ozirom na domovinski zakon. V tej knjigi — matici, ki se mora seveda kasneje tudi redno voditi in izpolnjevati, ima županstvo natančen pregled vseh — zlasti zunaj občine bivajočih občanov. — Zato opozarjamo glede občinske matice na razgovor v zadnji seji »Kmetške

županske zveze, o katerem poročamo na drugem mestu.

Naj sledi torej nekaj splošnih opazk glede ljudskega štetja!

V prvi vrsti opozarjamo na tozadevno ministersko odredbo, ki določa: »Kdor se štetju odtegne ali naznani neresnične podatke, se kaznuje glasom § 30. z denarno globo od 2 do 40 kron ali zaporom do 4 dni«. Opozarjamo tudi na določbo ministerske naredbe z dne 20. avgusta 1910, ki pravi: Zaradi določitve občevalnega jezika mora števeni komisar hišne gospodarje ali samostojno živeče posamezne osebe p o p r a š a t i, pri stavljenju vprašanja pa se vsakega zapeljavanja in vplivanja na odgovor tega vprašanja vzdržati. — Ta odločba se tiče zlasti napovedi »občevalnega jezika.

Kot Slovenci moramo delati na to, da se kot take izkažemo pri ljudskem štetju, da se bo končno videlo, koliko štejemo v državi. Številke: statistika da merilo za odločevanje pri narodnostnih vprašanjih.

»Občevalni« jezik bodi vsakemu Slovincu in Slovenki le — materini jezik.

Za vse — zlasti za Slovence v obmejnih krajih veljaj to-le:

1. Vsak Slovenec in vsaka Slovenka navedi kot občevalni — le slovenski jezik;

2. nikdo naj ne navede dveh jezikov, ker bi se eden črtal, a ta bi bil ponavadi — v narodnostno ogroženih krajih gotovo le — slovenski;

3. občevalni jezik naj se v dotični koloni navede pri vsaki osebi d o s l o v n o s c e l o b e s e d o; vsako drugo označenje (z dvema črticama, i. dr.) naj se opusti;

4. sostanovaleci, posli itd. določajo sami napoved občevalnega jezika; nikdo drugi torej nima pravice za-nje kaj izpovedati;

5. važno je to zlasti za obmejne kraje; kdor bi se predrznil storiti v tem oziru kako nepostavnost, in izvrševati kak pritisk, naj se ga takoj naznani;

6. števeni komisar se v izpovedbe strank ne sme prav nič vtikati; če bi se to zgodilo, naj se vsak takoj pritoži;

7. o izvršenih vpisih v popisovalne pole in o pravilnosti napovedi naj se vsak sam prepriča;

8. dolžnost vsakega zavednega Slovenca je, poučevati v predstojećem smislu neodločne in strahopetne ljudi, ki bi se hoteli udajati kakoršnemukoli pritisku.

Kakor se poroča, se vsiljujejo v jezikovno mešanih okrajih županstvom in župnim uradom samouemške tiskovine. Postavno pravico ima vsak tak urad zahtevati vsaj dvojezične.

Pozornost, ki jo obračajo na ljudsko štetje vsi narodi, priča o njegovi važnosti. In važno je! Kajti na podlagi izida ljudskega štetja se bode

oziralo na posamezne narode, na njihove socialne gospodarske in narodne zadeve. Po izvršenem ljudskem štetju dobi država v roke pregled, v kakih razmerah so posamezni narodi, dežele in občine, in iz tega sklepa tudi o potrebah posameznih krajev. Kar se tiče nas Slovencev, bo veljalo število, kolikor se nas bo naštel, kadar bomo zopet in zopet prihajali s svojimi kulturnimi zahtevami.

K a k o u m e v a v l a d a o b č e v a l n i j e z i k ?

Preje omenjena ministerska naredba z dne 20. avgusta t. l. določa, da je občevalni jezik oni, ki ga rabi posameznik v običajnem stiku z okolico. Iz tega se razvidi, da se gre vladi za to, koliko ljudi kateri jezik govori, ne pa kateri narodnosti kdo pripada. — Ministerstvo pa je vendar ukazalo, da se mora pri štetju vsakega posameznika vprašati, kakšen je njegov občevalni jezik in s tem je potrjeno, da je določitev odvisna le od volje in notranjega prepričanja vsakega posameznika.

Ljudsko štetje ima namen dognati natančno stanje koncem t. l., t. j. 31. decembra 1910. Treba je torej napovedati stanje prav tako, kakor je bilo 31. decembra. Ako se je n. pr. rodil otrok ob novem letu, ne more biti štet. Če kdo umre ob novem letu, se ga mora pri štetju izkazati še kot živega, ker je še živel 31. decembra 1910. Če je kdo pred ljudskim štetjem po 31. decembru premenil svoj poklic, mora biti izkazan tako, kakoršen poklic je imel 31. decembra. Itd. Dolžnost in pravico napovedi imajo hišni lastniki in najemniki stanovanj.

Hišni posestniki napovedo podatke glede svojih hiš s stanovanji in glede uporabe prostorov, ki se ne rabijo za stanovanja; istotako je njihova dolžnost, napovedati stanje domačih živali, ki se nahajajo v njihovih poslopih.

Najemniki stanovanj pa napovedo zahtevane podatke glede vseh oseb, ki prebivajo v njih stanovanju, najprej o svoji družini, potem o sorodnikih, svakih in morebitnih gostih, nadalje o hranjencih in rejencih, o poslih, pomočnikih, podnajemnikih in onih, ki hodijo v stanovanje prenočevati.

Pripraviti je treba že poprej vse potrebne listine, n. pr. krstni list, poročni list, domovnico, poselsko knjižico, potni list itd.

Za moške domačine (avstrijske državljane), rojene od leta 1891. do konca 1901. je treba pripraviti nekolikovane izpiske iz krstne knjige, ki se jih dobi brezplačno pri župnih oziroma kuratnih uradih, ali pa potrjene prepise krstnih listov.

Iz seje »Kmetske županske zveze«.

V zadnji seji K. Ž. Z. je prišlo po prečitjanju zapisnika prejšnje seje v razgovor vprašanje, o

kterih predmetih naj bi se razpravljalo na poučnem tečaju, ki ga priredi v Ljubljani deželni odbor dne 27. decembra t. l. Kakor znano, se je »Kmetska županska zveza« zavzela za prireditve takih tečajev, in ima gotovo interes na tem, da označi tudi zadeve, v katerih je treba posebnega pouka.

Ker se bo o predlogih razpravljalo na poučnem tečaju in bomo takrat itak obširneje poročali, izpustimo za danes razgovor, ki se je vršil v seji.

Omenjamo le, da se je obširno obravnavalo, kako bi se mogle urediti domovinske razmere glede onih oseb, ki že desetletja in več bivajo zunaj občine in to neznano kje, tako da se jih občina ne more iznebiti. — O tem bomo še pisali.

Čula se je pritožba, da županstva od državnih uradov ne dobivajo niti rešitev, če se obračajo na nje v posebnih zadevah. Na neko vlogo županstvo v P. ni dobilo niti odgovora od sodnije v Ljubljani. Ne odgovarja se niti na kolkovane vloge, županstvo pa mora takoj vse storiti, kar se mu naloži, drugače se že preti z globo. (Op. — Uradnih vlog sploh ni treba kolkovati; v posameznih slučajih pa se županstvo lahko obrne na deželni odbor, da posreduje).

Dalje se je stavil predlog, naj se pošlje vladi resolucija da bi števeni komisarji prepustili županstvu vsaj za 4—5 dni popisovalne pole ondi, kjer ne izvršujejo ljudskega štetja župani, in sicer v ta namen, da uredi županstva občinske matice. Matice so neobhodno potrebne ravno glede izvrševanja domovinskega zakona.

Sklene se predložiti vladi resolucijo v tem smislu, dalje se obrniti tudi na deželni odbor, da posreduje.

Ker je na razpolago večje število zvezinega glasila »Občinske Uprave« letnikov II., III., IV. in V. — se sklene, dati več izvodov na razpolago obmejnim Slovencem, zlasti tudi »Slovenski županski zvezi na Koroškem«.

V razgovor je prišlo nekaj nasvetov te zveze (na Koroškem). Sklene se soglasno, da je naša »Kmetska županska zveza« pripravljena dati slovenskim županom koroškimi na razpolago list »Občinsko Upravo« za priobčevanje svojih zadev.

Da bi se izdajala kot priloga posebna »pravna knjižica«, to ni izvedljivo, ker bi se tudi ne izplačalo. Namerava se itak izdati prej ko mogoče v posebni knjigi pouk za uradovanje slovenskim županom in tajnikom. Pravno terminologijo pa prireja v velikem obsegu »Matica Slovenska«.

Končno se razpravlja glede važnosti večjih železnih blagajn, kakoršne bi morala imeti vsa županstva.

Manjše kasete, ki imajo v glavnem namen ločitev občinskega denarja od zasebnega župano-

vega, ne ustrezajo v vsakem oziru. Važno —, celo važneje je, da se hranijo v blagajni tudi razne knjige, predvsem blagajniški dnevniki in priloge.

Dobile bi se blagajne v višini pulta za zmerno ceno, za kar bo poskrbela »Kmetska županska zveza« sama, na katero se bodo županstva obračala.

Doseči se bodo dale tudi plačilne ugodnosti, kar bo za občine jako ugodno, ker se izdatek za potrebno blagajno ne bo niti občutil.

Iz delovanja »Kmetske županske zveze« je razvideti, kako resno stremi za izboljšanje in ureditev poslovanja pri občinah.

Vprašanja in odgovori.

259. G. A. K. o b č . s l u g a , Š m . n . P .

V p r a š a n j e :

Ali je dolžan občinski sluga brezplačno oziroma brez nagrade dostaviti glasovnice in legitimacije za občinske volitve v sosedni občini in sicer volilcem, ki stanujejo v naši občini, pa imajo posestva in vsled tega volilno pravico v sosedni občini?

Prosil sem namreč sosedno občino za nagrado, pa se mi je odrekla z motivacijo, da je to uradno poslovanje, torej moja dolžnost.

O d g o v o r :

Mi ne poznamo prav nobenega določila, po katerem bi mogli Vi zahtevati za dostavljanje glasovnic in legitimacij v domači občini še posebno plačilo, temmanj ker se gre za domače občane, ki itak plačujejo občinske priklade. Na tem ne spremeni ničesar okolnost, da se gre za dostavo glasovnic in legitimacij v tuji občini.

Sosedna občina je imela popolnoma prav. Pomisliti je treba, kam bi se prišlo, če bi bilo treba vsako delo poleg običajne plače še posebej nagraditi in to celo, če se izroči v izvršitev uradoma.

260. G o s p . K . K . , o b č i n s k i t a j n i k v P r .

V p r a š a n j e :

Županstvo v C. terja za nekega tukajšnega domačina 20 K kot oskrbovalnino. Ali županstvo v kljub temu, da mu je občina C. dala ta znesek kot ubožno podporo, lahko vloži prošnjo za sprejem v domovinsko zvezo v občino C.? Pogoji glede 10letnega bivanja je namreč dan.

O d g o v o r :

Županstvo lahko vloži prošnjo za vsprejem dotične osebe v občino C., ako so sicer izpolnjeni vsi pogoji po določbah § 2 domovinskega zakona iz l. 1896. — Okolnost, da je ta oseba oziroma kdo drug za njeno oskrbovanje prejel začasno podporo od občine C. na račun domovinske občine, pri odločitvi ne more priti v poštev, če dotični ni užival za časa svojega 10letnega bivanja v občini C. t r a j n e ubožne podpore. — Če so dani pogoji, kakor sami trdite v svojem vprašanju, — potem sploh ne razumemo, zakaj še-le vprašujete, namesto da bi takoj vložili prošnjo za sprejem te osebe v domovinsko zvezo občine C.

Storite to in če Vam občina C. ne ugodí ali pa prošnje pravočasno ne reši (§ 6. om. zak.), pazite da se pravočasno obrnete na c. kr. okr. glavarstvo.

261. Ž u p a n s t v o o b č i n e P r . (N o t r .)

V p r a š a n j e :

Ako sprejme kak mestni magistrat kako osebo pod svojo občino — ali mora županstvo ta sprejem naznaniti tudi deželnemu odboru?

Odgovor:

Domovinske zadeve sploh ne spadajo v delokrog deželnih odborov, zato deželnega odbora ni treba obveščati o prav nobenih spremembah v domovinstvu, razven če se v kakem posebnem slučaju to zahteva, ali če se gre morda za kake oskrbne stroške v posebnih slučajih, zlasti za slučaj, da bi bil kdo sprejet v kakem mestu druge dežele v domovinsko zvezo, in bi bilo dosedanjí občini znano, da bi dežela morala trpeti kako škodo.

262. Občinski urad L. pri Z. m.

Vprašanje:

V tukajšni občini je sosed »A.« napravil pri žičnati vrtni ograji svojega sosedu »B.« nekaj škode. Slednji je zahteval 40 K odškodnine; prvi (A.) je hotel poškodbo sam popraviti, B. pa ni bil s tem zadovoljen, ampak je zahteval cenilce, da določijo odškodnino. Ti so dognali, da ni prave škode, ampak le da je mreža na enem prostoru premalo napeta ter cenili ta nedostatek na 9 K. — Kdo ima poravnati sedaj cenilne stroške? (Pripomni se še, da je bil pri cenitvi »B.« zadovoljen, da mu »A.« popravi ograjo s tem, da jo vnovič napne, kar je ta tudi storil. —)

Odgovor:

Menimo, da se ni treba posebno dolgo baviti s tem vprašanjem. Cela zadeva je povsem zasebno-pravnega značaja. — Ako je »B.« zahteval cenilce naj jih tudi plača! Če je ta pri cenitvi bil zadovoljen, da mu »A.« popravi ograjo in je to pred cenilci izjavil, in če je »A.« popravilo izvršil, potem smatramo stvar kot popolnoma urejeno. »B.« naj plača troške cenitve, pa je stvar rešena. Kako pride zopet do novega višjega zahtevka? — Sicer pa naj se ga napoti na civilno-pravno pot, če meni, da je — »boljša dolga pravda kot kratka sprava«.

263. Županstvo v Spod. Idriji.

Vprašanje:

C. kr. okrajno sodišče v I. nam pošilja smrtovnice v svrhu zaslübe. Ker je pa naša občina zelo obširna, je treba za poizvedbo pošiljati občinskega slugo, ki mora biti za pot plačan. Ali je županstvo (občinal) dolžna nositi te troške?

Odgovor:

Če smatra županstvo kot upravičeno, da je občinski sluga za taka opravila še posebej plačan, potem seveda ne preostaja drugega, kot da se ga plača iz občinske blagajne. — Vendar pa mora glede teh izdatkov sklepati občinski odbor, ker se gre za povišanje plače občinskemu slugi.

Da se ne morete ustavljati izvrševanju enakih poslov, to Vam je itak znano, ker imajo sodišča po zakonu pravico, posluževati se občinskih uradov.

264. Županstvo v Spod. Idriji.

Vprašanje:

V tukajšno župnijo spadajo tudi taki posestniki, ki so pristojni v sosedno občino I. Pokopujejo pa na pokopališču v Sp. Idriji, ktereга ima v oskrbi občina spodnje-idrijska. Pred par leti se je pokopališče razširilo, a dotični izvenobčinski posestniki ne marajo nič prispevati za na-pravo.

Kako naj jih prisilimo?

Odgovor:

Na to vprašanje je težko odgovoriti v popolnoma določni obliki. Vpoštev pride okolnost, kdo je zgradil pokopališče: ali Vaša občina sama, ali s prispevanjem sosednje občine I. — Pokrivanje stroškov po določbah občinskega reda bi bilo mogoče le v tem slučaju, če sta se obe občini združili za zgradbo pokopališča kot občinsko napravo.

Gotovo je, da naj dotični, ki pokopališče rabijo, tudi prispevajo k stroškom. Naš nasvet je ta: občinski odbor naj sklene, da se poskusi doseči sporazum kratkim

potom. Ako to ne gre in ker pride v poštev tudi redno vzdrževanje pokopališča, bi bilo najbolje, da se obrnete na c. kr. okrajno glavarstvo, ki naj odloči, če se mu zdi potrebno, da uvede konkurenčno obravnavo.

265. Županstvo v Spod. Idriji.

Vprašanje:

Majhno je naše pokopališče v razmerju s prebivalstvom, in se ne more vsled hriba več razširiti. V občino pa spada hiralnica, v kateri umrje povprečno do 15 tujcev na leto, ki se pokopljejo na našem pokopališču. Na ta način se je bati, da zmanjka na pokopališču prostora. Ali moremo prisiliti hiralnico, da bi napravila posebno pokopališče za tujce, umrle v hiralnici, ker ima dosti sveta?

Odgovor:

Po državnem zdravstvenem zakonu iz l. 1870 spada naprava, vzdrževanje in nadzorstvo pokopališč v samostojni delokrog občin. Iz Vašega vprašanja se da povzeti, da bi bilo treba pokopališče v doglednem času razširiti, ako ne napravi hiralnica lastnega pokopališča. Če je slednje v danih razmerah sploh izvedljivo ali ne, o tem ne moremo mi soditi.

Odločitev bo tu zopet na strani političnega oblastva, ki ima po navedenem zakonu dolžnost paziti na njegovo izvrševanje. Dvomimo pa, da bi se hiralnici sploh dalo nalog, zgraditi lastno pokopališče. — Morda bi se dalo vprašanje rešiti tako, da odstopi hiralnica občini nekaj sveta, slednja pa zato poskrbi sama za razširjenje lastnega pokopališča. Tudi v tem oziru se obrnite na c. kr. okr. glavarstvo.

266. Županstvo L.

Vprašanje:

V tukajšno občino je še vedno pristojna neka oseba, ki je od tod odsotna že 34 let in je vedno prebivala v občini M. Ta oseba pa je dobivala stalno ubožno podporo od tukajšne občine od 18. oktobra 1908. Sedaj je županstvo prosilo, da bi sprejela to osebo v domovinstvo občina M. Prošnjo pa je ondodni občinski odbor odklonil, ravno ker je dotična oseba dobivala zadnji čas stalno ubožno podporo, čeravno je bila že trikrat pridobljena domovinska pravica v občini M. pred prejemanjem podpore. — Ali je primorana občina M. sprejeti tu osebo v svojo domovinsko zvezo ali ne.

Odgovor:

Če je dotična oseba imela pravico do sprejetja v domovinsko zvezo še predno je začela prejemati ubožno podporo, potem občina M. ni imela pravice odkloniti prošnje. Obrnite se takoj na okrajno glavarstvo, če tega še niste storili. Tudi začasná ubožna podpora ne izključuje pravice priposestvanja domovinstva. Če pa dotičnik popred sploh ni prejemal ubožne podpore in so sicer dani vsi zakoniti pogoji, potem ga bo občina M. vsled višje odločbe morala sprejeti.

Ta slučaj kaže jasno, kako je treba skrbeti občinam za to, da se ravna po domovinskem zakonu iz l. 1896. glede zunaj občine bivajočih občanov.

267. Gospod K. K. obč. tajnik v Pr.

Vprašanje:

Nek občinski odbornik tukajšnega občinskega odbora se je po izvolitvi v občinski odbor izselil iz občine, vsled česar je vstopil na njegovo mesto namestnik. Sedaj se je pa prvoizvoljeni odbornik zopet stalno vrnil v občino in bi rad vsled tega zopet vstopil v občinski odbor.

Prosim pojasnila: Kdo je sedaj upravičen ostati v občinskem odboru: on ali za njim nastopivši namestnik?

Odgovor:

Občinski rod in občinski volilni red nimata za take slučaje nikakih posebnih določil. Naše mnenje je to-le: Če je dotični odbornik odšel iz občine po takem poslu,

da je bil le dalje časa odsoten, ne da bi se bil »izselil« v pravem pomenu besede, ampak je odšel z namenom, da se v doglednem času vrne, potem ni izgubil svojega mandata. — Kot predpogoj za izgubo odborniškega mandata bi bil vsekakor moral odložiti odborniško mesto, to je: se odborništvu odpovedati. Če je to storil, potem seveda ga ni mogoče več smatrati kot občinskega odbornika, ampak bi mogel priti zopet v občinski odbor le vsled nove izvolitve. Ako se pa ni odpovedal, veljajo določila § 23. občinskega reda, po katerem se mora k sejam klicati namestnik, če bi kak odbornik zaradi kakega zadržka dalje časa ne mogel opravljati službe.

Po § 37. občinskega volilnega reda pač ne more biti župan ali občinski svetovalec, kdor ne biva v občini, ali ne pride tja stanovat mesec dni po izvolitvi, glede obč. odbornikov pa volilni red nima nikakega posebnega določila.

268. Županstvo občine Pr. (Notr.)

Vprašanje:

Na dvorišču posestva, ki ga je kupil neki tukajšni posestnik, se nahaja kos sveta, ki pa je javen. Sedanji novi gospodar se je prepričal, da je prejšnji gospodar užival ta javni svet že nad 30 let. Vsled tega si hoče sedanji gospodar posestva omenjeni javni prostor (svet) popolnoma osvojiti.

Prosil je občinski odbor, naj mu privoli, da pripiše zemljemerec ta svet v mapi k njegovemu ostalemu zemljišču. —

Ker pa v tej zadevi občinski odbor ni prišel do sklepa, se je sklenilo, da se bo vršila na licu mesta občinska komisija. Dotični posestnik se je izjavil, da ne bode občinskim odbornikom ničesar plačal za zamudo časa. —

Vsled tega se občinska komisija na določeni dan ni vršila, ker ni hotel noben občinski odbornik priti zraven brezplačno.

Ali so občinski odborniki v tem oziru prav postopali, da se niso hoteli udeležiti komisije brezplačno? Ali sme dotični posestnik uživati dotični svet na katerikoli način, namreč ali ga sme tudi zazidati, ali samo uživati, kot do sedaj?

Odgovor:

Ako je občinski odbor sklenil, da se vrši uradni komisijski ogled na licu mesta, potem so bili odborniki dolžni, se tega ogleda tudi udeležiti. Niso pa imeli pravice zahtevati od dotičnega posestnika za to uradno poslovanje kakega plačila oziroma »odškodnine« za zamudo časa, ker bi bilo to v nasprotju z določilom § 25. občinskega reda. — Če bi bilo to poslovanje (namreč komisijski ogled) združeno s kakimi gotovimi troški za odbornike, potem bi morali dobiti povračilo iz občinske blagajne, nikakor pa ne od dotičnega posestnika. Občina pa ima dobiti za ogled le občinsko takso, če je postavno uvedena.

Kar se tiče uživanja sveta, pa ne kaže drugega, kakor da se obrnete na pristojno sodišče. Te zadeve mi ne moremo presoditi, temmanj, ker je težko razumeti, kako je mogoče, da se nahaja javno zemljišče na dvorišču kakega zasebnika.

Opozarjamo Vas le, da je za priposestevanje javnega sveta potrebna 40letna doba.

269. Občinsko predstojništvo Part.
Vprašanje:

Občinsko predstojništvo »Bad Ischl« je dalo dne 3. maja t. l. tukaj pristojnemu G. S. na njegovo prošnjo 4 K kot hipno potrebnost (augenblickliche Hilfsbedürftig-

keit) za potovanje na Dunaj. Občina Ischl terja sedaj povračilo tega zneska v smislu § 28. zakona z dne 3. decembra 1863. — Dozdeva se pa, da potuje dotični vsled delomrznosti iz kraja v kraj in hoče to uganjati tudi v naprej na račun pristojne občine, kar dokazuje sledeče:

Dne 10. prosinca t. l. je bil v Dubrovniku v Dalmaciji. Že dne 24. sušca je morala naša občina povrniti v smislu navedenega zakona mestni občini v Gorici izdano podporo za nadaljnjo potovanje. — Ali bi se moglo v takih slučajih odkloniti povračilo podpore in se temu sploh v bodoče izogniti? Kako in na kateri podlagi?

Odgovor:

Po določbi navedenega § se domovinska občina ne more upirati povračilu začasne ubožne podpore oni zunanji občini, ki je podporo izplačala. — Morda pa ima dotični kake osebe, od katerih bi se moglo po državljansem pravu zahtevati povračilo izdatkov, če ima na pr. on dobiti od njih kako volilo, dedščino ali kaj takega.

Naša bi se morda tudi druga sredstva, če govore okolnosti za to, da bi se namreč postopalo proti njemu sodnim putem. — Brez dvoma je dotičnik popolnoma sposoben za delo. V tem slučaju naj postopa občina po določbah § 26. domovinskega zakona iz l. 1863. in, če se dokaže, da potuje res le iz delomrznosti iz kraja v kraj, potem ne bo težko primorati ga, da si preskrbi vse potrebno z delom, da ne pride v breme občini.

Če je dotičnik zabredel v hipno potrebo brez lastne krivde, potem je podpora upravičena. Morate pač poizvedovati o njem, predno storite nadaljne korake. Če bi se pa tako početje le nadaljevalo, potem Vam je mogoče ukreniti, da se ga dovede v domovno občino odgonskim putem.

Književnost.

Okrožnica vsem županstvom slovenskih občin na Kranjskem. V tekočem letu je društvo »Pravnik« v Ljubljani izdalo poleg drugih zbirk zakonov tudi za županstva potrebno »Navodilo občinskim predstojnikom za izročena jim sodna opravila«. To navodilo je uredil dr. Edvard Volčič, o. kr. deželnosodni svetnik v Novem mestu. Knjižica bo županstvom dobro služila pri uradovanju in zagadelj deželni odbor toplo priporoča nakup te knjižice in to tembolj, ker stane le 40 vin. Dobiva se v knjigarnah in pa pri uredniku dr. E. Volčiču v Novem mestu.

Od deželnega odbora kranjskega
v Ljubljani, dne 22. novembra 1910.

Cerkvena glasba.

Janko Leban: Zbirka cerkvenih pesmi za mešani zbor. Skladatelj — ljudski učitelj — je znan tudi kot pisatelj in spreten organist. S to zbirko nastopa prvič pred širšo javnost kot cerkveni skladatelj. Omenjena zbirka obsega 11 nabožnih kompozicij, katerim je zložil skladatelj večinoma sam tudi besedilo. Cerkevni zbori po deželi bodo gotovo radi segli po teh skladbah, ki so zložene v lahkem, priprostem, vendar ljubkem slogu, ki odgovarja vseskozi svojemu namenu. Ker je tudi cena nizka in zunanja oblika prikupna, je zbirka priporočila vredna. — Dobiva se v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani in stane partitura le 1 K 40 h; posamezni glasovi niso izšli.